

12
TRAFIKSEKTIONEN
Trafikinspektören
149/42.

D. nr. _____

hållas att i svarsskrivelse ovanstående
diarienummer angives.

MKS.

H. I. Andersson

Till

Stf. Hålsingborg.

Trafikinspektören vid 9 trafiksektionen
och BJ Göteborg,Trafikinspektören vid 10 trafiksektionen,
Distriktscheferna Kalas och Göteborg
Kungl. Järnvägsstyrelsen, Militärbyrån.

Svarsskrivelse överlämnad till "Sammanställning

över anordningar m. m. i specialtågen".

Skriften skall skrivas med blåckelbrift.

Stockholm den 24. april 1942.

Refererande till skrivelsen den 27 mars 1942, där Mtr Ty 12/42
verav en avskrift överlämnad till stationsföreståndaren Hålsingborg,
meddelas härmed, att en stationsskrivare från Hålsingborg reser i
tåg 10120 - 10122 Hålsingborg F - Korsnäs gränsen natten till den
17 dennes och åter Korsnäs gränsen - Hålsingborg F tåg 10121 nästa
lägenhet. Kontrollanten skall till trafikinspektören inkomma med
rapport omedelbart efter resans avslutande. Han skall vara väl in-
satt i bestämmelserna enligt "Sammanställning över anordningar m. m.
i specialtågen etc." Mtr Ty 9/42. Hålsingborg den 2 april 1942.

Per O. Lundgren

TENS JÄRNVÄGAR

III DISTRIKTET
Distriktschefen

D.-nr T 91

Obs att i svarsskrivelse ovanstående
diarienummer angives.

17/4 12.42
KUNGL. JÄRNVÄGSTYRELSEN
MILITÄRBYRÅN

D. Nr. 12/42

Reskrift

Tel SJ. exp. d. 7/5 42

Kungl. Järnvägsstyrelsen,

th
Militärbyrån och Persontrafikbyrån.

Med åberopande av skrivelsen den 27 mars 1942, dnr Mtbr Ty 12/42, får distriktschefen härmed översända redogörelse från stationsskrivaren E. Wiberg i Hälsingborg, vilken enligt order företagit kontrollresa i tågen 10120 - 10122 Hälsingborg F-Kornsjö och i tågen 10121 - 10119 Kornsjö - Hälsingborg F den 17-18 april 1942.

SJ Col 1060 kommer att utbytas mot annan vagn med starkare fjädrar.

Distriktschefen får tillstyrka det framförda förslaget att även oslotågsättens Co-vagnar förses med vattenflaskor om c:a 50 liters rymd och med fastkedjad skopa. Malmö den 28 april 1942.

12/4

Bejlerwallen

Bil:
redogörelse.

Reskrift till Tel SJ

[Signature]

Till

1942

Trafikinspektören vid 12 trafiksektionen.

Undertecknad, som den 17-18 dennes fullgjort i Kungl. Järnvägsstyrelsens skrivelse, dnr Mtr Ty 12/42 anbefallda kontrollen över anordningarna i specialtågen Hålsingborg-Kornsjö-Hålsingborg, får härmed avgiva följande rapport över gjorda iakttagelser.

Uppresan.

Vid avgången från Hålsingborg F var tåget ordentligt rengjort. I D.J. vagn nummer 19, Co, voro korkmattorna uppeltna och gävo ett mindre tilltalande intryck.

Alla vattencisternerna i de svenska vagnarna samt karaffinerna i Bo-vagnarna voro fyllda. I de norska vagnarna, 6 stycken, var det däremot illa ställt med vattenförsörjningen. I tre av dessa vagnar

saknades anordning för vattenförråd. I vagn 289 fanns vatten i endast en toalett under det att i vagn 897 intet vatten fanns, ehuru toalett fanns i vagnens båda ändar. Enligt uppgift av vagnförmannen

skulle ledningarna vara söndriga. I B.J. vagn nr 68, litt Bo, var ledningen från cisternen till toaletten stopp. Vagnförmannen i Hbf anmodades en halv timme före tågets avgång att söka avhjälpa felet, vilket dock icke lyckades. I Halmstad anskaffades en kopparflaska, vilken fylld med vatten placerades i toaletten.

Anslagen för 20 och 21 samt anslaget "Es ist strengstens verboten---" voro uppsatta på föreskrivna platser. Däremot saknades anslaget "br 22," "Waldbrandgefahr", i samtliga vagnar.

S.J. Co 1060 hade så veka fjädrar, att vagnskorgen, sedan de resande allmänt tagit plats i kupéerna, hade en anmärkningevärd slagsida. I samma vagn råkade belysningen i olag strax efter skymningen, varför omkoppling till transformatorströmmen måste ske.

Nedresan.

Med hänsyn till det stora antalet resande - över 1050 personer och den långa resa, som redan tillryggalagts, fanns vid tågets avgång från Kornsjö ingen anledning till anmärkning mot städningen.

Sedan å sträckan Kornsjö-Møllerud konstaterades att vattenförråden voro i det närmaste förbrukade. Endast i fyra vagnar, 2 B.

Anslaget Pbr 20 saknades på 7 ställen,

" " Pbr 21 " " 13 " "

" " "Es ist strengstens verboten---" var uppsatt på före-
skrivna platser,

anslaget Pbr 22 saknades överallt.

I B.J. Co 226 varo anslagen i toaletten synnerligen smutsiga,

I S.J. Co 1233 voro anslagen i toaletterna spikade fast i
väggarna i stället för upphängda å skruvkrokar.

De tyska färdledarna på såväl upp- som nedresan sade sig vara
i huvudsak tillfredsställda med anordningarna i tågen Hauptmann
Müller, vilken reste som färdledare i tåg 10121/10119 uttalade sin
önskan om bättre vattenförsörjning. I Danmark färdas militärerna
i huvudsakligen små vagnar, vilka sakna anordningar för vatten. På
grund härav önska många tvätta sig redan omedelbart efter på-
dägning-
en i Hålsingborg. Härav följer, att vatten icke finnes i tillräcklig
mängd, så att alla som så önska, kunna tvätta sig på morgonen. Att
detta uttalande är med verkligheten överensstämmande hade jag till-
fälle konstatera på uppresan, då jag såg huru huvudsakligen underbe-
fäl, vilka tydligen kände till förhållandet, redan kl 4 - 5 på mor-
gonen voro uppe för att raka och tvätta sig. Så gott som alla cister-
ner voro ock-å tömda vid ankomsten till Kornsjö. På uppresan såg jag
också huru resande i tredje klass försökte fylla sina fältflaskor
från cisternerna. Huruvida dessa cisterner äro så rena, att i desamma
förvarat vatten kan anses lämpligt som dricksvatten, torde ifråga-
sättas.

För att råda bot mot vattenbristen, vilken givetvis blir allt
mera kännbar under sommaren, ifrågasattes, huruvida icke samtliga
cisterner skulle kunna påfyllas i Melåerud på såväl upp- som nedre-
san. Detta lär där kunna ske från vattenpost, om lämplig slang med
avtappningskran anskaffades.

Att däremot förse tåget med dricksvatten torde bliva förenat
med större svårigheter. Lämpligast torde nog vara att utrusta tågen
med mjölkflaskor, liknande dem som f.n. gå i Harviketågen. Dessa
flaskor borde i så fall insättas i tåg 10122 i Hålsingborg samt uttagas
i tåg 10121 och uttagas i Hålsingborg.

3.

denna sträcka och endast två uppsättningar vattenflaskor erfordras. Att redan i Hälsingborg insätta dessa flaskor torde icke bliva ändamålsenligt, enär de på grund av härvarande bangårdsförhållanden måste fyllas och insättas i tåget allt för lång tid före tågets avgång med påföljd, att vattnet en het sommardag redan vid tågets avgångstid torde vara mindre njutbart.

Uppsättning av anslaget Dnr 22 "Achtung, Waldbrandgefahr",

kommer att äga rum så snart rekvirerade exemplar erhållits. Dyliga anslag rekvirerades Av Hälsingborg F den 9 dennes.

Hälsingborg den 20 april 1942.

E. Wiberg
S.S.

Från företagen kontroll i enlighet med Mtr skrivelse dnr Ty 12/42 av specialtågen för tysk militär 10123 Rgn-Hbf den 25-27/4 och 10124 Hbf-Rgn den 29/4-1/5 får undertecknad härmed vördsamt avgiva följande rapport:

Tåg 10123 den 25-27/4 1942.

Tillsyn och oljepåfyllning i tyska köksvagnens lagerboxar.

Ingen anmärkning. Vid avgången från Hallsberg hade oljepåfyllning skett och kunde då intet tecken till varmgång märkas. 4 km. hitom Motala C upptäcktes varmgång i en box varför tåget framfördes med nedsatt hastighet till Motala C, där köksvagnen sattes. Lagerboxarna av typ med lösa fjädrande lock utan anordning för oljepåfyllning.

Städning och rengöring av vagnstoaletterna, lättare städning i 2 klass.

Gällivare: Städningen ombesörjdes av en kvinnlig städerska, som medföljde tåget Gällivare-Maitum. Vatten för rengöringen erhöles från köksvagnen. Då emellertid vattentillgången från köksvagnen är begränsad och arbetet med att bära vatten genom alla vagnar icke medhinnas blir rengöringen av klosettskålarna icke tillfyllest. Spolning och rengöring av klosettskålarna bör ske i samband med vattenpåfyllningen i toalettbehållarna under uppehållet i Gällivare. Tid härför vinnes genom att vattenpåfyllning så långt detta medhinnas verkställas redan i Vassijaure.

Helgum: Städningen sköttes av en kvinnlig städerska. Ingen rengöring av klosettskålarna. Vattenpost med slangledning finnes icke. Föreslås att spolning av klosettskålarna verkställas i samband med vattenpåfyllningen i toalettbehållarna i Långsele och Ånge.

Det vore lämpligt om till förhindrande av den stank, som sommartid uppstår i vagnstoaletterna å dessa tåg toaletterna kunde förses med behållare innehållande något starkt luktande ämne eller besprutning av klosettskålarna ägde rum i samband med rengöringen.

Fönstertvättning.

Arvidsjaur: Ingen anmärkning.

Ånge : Tvättning verkställdes endast å Bo-vagnen.

Vattenförsörjning.

Gällivare: Ingen anmärkning.

Arvidsjaur: Ingen anmärkning.

Långsele : Upphållet (5 min.) alltför knappt. I detta fall skulle vattenpåfyllning ske förutom i köksvagnen i 16 toalettbehållare och 7 st. 50-liters vattenflaskor. Föreslås att tåget senarelägges från Långsele med avgång 7.36 och att vattenpåfyllning i Ånge fastställas. Vattenpåfyllningen i Långsele bör omfatta köksvagnen och i övrigt så mycket uppehållet medgiver varefter meddelande bör lämnas till Ånge vilka vagnar, som där skola påfyllas. I de vagnar, där toalettbehållarna fyllas, bör, som tidigare påpekats, rengöring av klosettskålarna ske i Långsele respektive Ånge. Härigenom kommer städningen i Helgum att medhinnas trots det förkortade uppehållet i Helgum, som tidigare läggningen från Långsele skulle medföra.

Ånge: Vattenpåfyllning bör bliva konstant.

Hallsberg: Ingen anmärkning.

Anslag.

Tåg 10124 den 29/4-1/5 Hbf-Rgn.

Tillsyn och oljepåfyllning i tyska köksvagnens lagerboxar.

Ingen anmärkning.

Städning och rengöring av vagnstoaletterna, lättare städning i 2 klass.

Hälsingborg F: Ingen anmärkning.

Dagarn : Ingen som helst rengöring av klosettskålarna. Städning i övrigt utan anmärkning. Då vattenpost med slangledning icke finnes, vore det lämpligt att spolning och rengöring av klosettskålarna ägde rum i Krylbo i samband med vattenpåfyllningen därstädes.

Arvidsjaur: Bristfällig rengöring av klosettskålarna å toaletterna.

Fönstertvättning.

Krylbo: Endast Bo-vagnens fönster rengjordes.

Arvidsjaur: Ingen anmärkning.

Vattenförsörjning.

Krylbo: Ingen anmärkning.

Ånge : Tåget var vid ankomsten försenat. Inga åtgärder vidtogs för vattenpåfyllning och först efter framställning av tbfh påbörjades påfyllningen som härigenom försenades avsevärt. Vattenpåfyllningen ej fullständig, varför ny påfyllning måste ske i Långsele. Uppehållet i Ånge (8 min.) alltför knappt, varför det vore lämpligt att uppehållet i Långsele utnyttjades för vattenpåfyllning.

Arvidsjaur: Ingen anmärkning.

Gällivare : Ingen anmärkning.

Anslag.

Ingen anmärkning.

Vare sig på ned- eller uppgång hade meddelande i enlighet med Mtbr skrivelse ingått till den militära kontrollpersonalen angående resplan.

Luleå den 7/5 1942.

Kurt Östlund
sts.

Från företagen kontroll i enlighet med Mtbr skrivelse dnr Ty 12/42 av specialtågen för tysk militär Rgn-Hbf-Rgn får undertecknad härmed vördsamt avgiva följande rapport :

Tåg 10123-10123-10125-10126-
10127 Rgn-Hbf 15-17/6-42.

Städning och rengöring.

Beträffande rengöring av toaletterna, som planenligt skall ske i Gällivare och Helgum, förelåg samma brister, som tidigare påpekats i rapport från kontrollresa den 25-27/4. Sålunda blevo klosettskålarna icke rengjorda under hela transporten. Då toaletterna på dessa tåg äro flitigt använda - de äro praktiskt taget ständigt upptagna - måste under denna transporttid av drygt två dygn klosettskålarna någon gång ordentligt rengöras. Genom den bristande rengöringen uppstod nu trots vädring en olidlig odör i toaletterna, som även trängde ut i vagnarnas kupéer. Vintertid kommer otvivelaktigt stockning att uppstå i klosettskålarnas avlopp. Enligt av tågpersonalen lämnade uppgifter inträffade även under sistlidna vinter, att man tvingades spatta hål i avloppen, vilket givetvis är synnerligen riskfyllt med hänsyn till hur lätt klosettskålarna därigenom kunna ramponeras. Anslaget " Es ist strengstens verboten..... " påbjuder visserligen, att " die Wagenältesten " ansvara för att klosettskålarna icke igenstockas, men torde den tyska personalen stå ganska maktlös härvidlag i brist på tillgång av vatten och redskap.

Sommartid skulle mycket vinnas om blott spolning av klosettskålarna verkställdes i samband med vattenpåfyllningen, men föreligger då den olägenheten, att föroreningarna från klosetterna rinner ut i tågspåren. Bäst vore om tåget kunde undanväxlas å något sidospår och ordentlig rengöring verkställdes åtminstone en gång under transporten. Åtgärden måste anses välbetänkt ur hygienisk synpunkt.

Mot städningen i övrigt ingen anmärkning.

Vattenförsörjning, fönstertvättning och oljepåfyllning.

Sköttes i enlighet med planerna och utan anmärkning.

Anslag.

Anslaget " Es ist strengstens verboten..... " saknades helt i Co9a 1234, Co9b 2795 samt i två kupéer av Co1 1237. Dessutom var en yxa oplomberad i Co5 1386.

Förbandslåda och tågattiralj.

Beträffande förbandslåda ingen anmärkning.

Tågattiraljen förvarades helt oskyddad i en större öppen trälåda utanför tjänstekupén i Co9b 2795.

Tåg 10128- 10129- 10130-10124-
10124 Hbf-Rgn19-21/6-42.

Städning och rengöring.

Samma brister som ovan påpekats i tåget på nedgång.

Vattenförsörjning, fönstertvättning och oljepåfyllning.

Anslag.

Anslaget " Es ist strengstens verboten..... " saknades fortfarande i Co9a 1234, Co9b 2795 samt i två kupéer av Col 1237. Yxa oplomberad i Co5 1386.

Förbandslåda och tågattiralj.

Förbandslådan utan anmärkning.

Beträffande tågattiraljen samma anmärkning, som ovan angivits i tåget på nedgång.

handgen Dessutom må anmärkas, att järnvägspolis icke medföljde tåget Gv-Rgn. *Z*

Inläd den 11/7 1942.

Kurt D. Lörding
Tkr.